

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Międzynarodowe stosunki polityczne**
2. Kod zajęć/przedmiotu: **18-MSP-11-Wsch2**
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): obowiązkowy
4. Kierunek studiów: **wschodoznawstwo**
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): I stopień
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): I rok
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): 30 h W
9. Liczba punktów ECTS: 3
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: **Agnieszka Smólczyńska – Wiechetek, doktor, agnieszka.smolczynska@amu.edu.pl
Krzysztof Fedorowicz, Prof. UAM dr hab., fedorow@amu.edu.pl**
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): Nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

Celami przedmiotu jest wyposażenie studenta w podstawową wiedzę na temat genezy, ewolucji, dynamiki oraz podstawowych pojęć z zakresu międzynarodowych stosunków politycznych.

Student:

- ma pogłębioną wiedzę w zakresie teorii stosunków międzynarodowych
- umie identyfikować czynniki kształtujące (warunkujące i realizujące) i destabilizujących międzynarodowe stosunki polityczne i rozumienia przejawów ich wpływu;
- umie nazywać i analizować różne formy aktywności państwowych i niepaństwowych uczestników stosunków międzynarodowych;
- w wiedzy o problemach i konfliktach 'regionalnych' w XX i XXI w. (area studies) oraz współpracy gospodarczej i politycznej na wybranych obszarach
- wiedzę o strukturze współczesnego porządku międzynarodowego i zmianach zachodzących w nim we współczesnych warunkach (globalizacji, regionalizacji, ewolucji mocarstwowości).
- wiedzę na temat regulacji w stosunkach międzynarodowych (źródła prawa międzynarodowego i jego tendencje rozwojowe)
- W pełni rozumie istotę i specyfikę stosunków międzynarodowych

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):

Student, który rozpoczyna zajęcia:

- posiada podstawową wiedzę o społeczeństwie, państwie i prawie w zakresie przedmiotu „Wiedza o społeczeństwie”
- zna podstawowe zagadnienia z zakresu geografii politycznej
- potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach i opracowaniach

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
MSP_1	absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną z zakresu nauk o polityce i administracji oraz wybrane zagadnienia z zakresu polityki i administracji w Europie Wschodniej i Azji	K_W02
MSP_2	absolwent zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym szczególnie na obszarze Europy Wschodniej i Azji	K_W06

MSP_3	absolwent potrafi komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii oraz potrafi brać udział w debacie dotyczącej Europy Wschodniej i Azji – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich	K_U02, K_U03
MSP_4	absolwent jest gotów do wykorzystywania rzetelnej wiedzy z zakresu historii w jej związkach ze współczesnością w jej powiązaniach z nauką o polityce, ekonomii, komunikacji i prawie, w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K_K02

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
1. Zarys teorii międzynarodowych (geneza, istota, ewolucja MSP, czynniki kształtujące stosunki międzynarodowe,	MSP_1
2. Historia stosunków międzynarodowych w czasach nowożytnych (Kongres Wiedeński, epoka kolonialna, okres międzywojenny, zimna wojna, świat po 1991 roku – Europa Wschodnia, Azja Centralna, Kaukaz)	MSP_1 MSP_2
3. Teoretyczne podejście do stosunków międzynarodowych (ewolucja teorii, wielkie debaty między-paradygmatyczne (liberalizm, realizm, globalizm) współczesne teorie stosunków międzynarodowych)	MSP_1
4. Uczestnicy stosunków międzynarodowych (pojęcie uczestnika, zróżnicowanie uczestników, kryteria podziału, interesy uczestników, oddziaływania i ewolucja uczestników międzynarodowych)	MSP_1
5. Państwa we współczesnych stosunkach międzynarodowych (suwerenność, reżim polityczny a postępowanie państwa – podstawowe stanowiska; państwa upadłe i dysfunkcyjne; aktywność zewnętrzna państw; racja stanu). Natura systemu politycznego a postępowania państwa.	MSP_1 MSP_4
6. Instytucje międzynarodowe (Instytucjonalizacja współpracy międzynarodowej organizacje międzynarodowe w nowym ładzie światowym, funkcje i znaczenie instytucji w stosunkach międzynarodowych, Przewrót organizacyjny XX w., ONZ, organizacje regionalne.)	MSP_1 MSP_3 MSP_4
7. Polityka zagraniczna i dyplomacja, (potęga państwa, ewolucja form dyplomacji, dyplomacja publiczna, pojęcie soft power, zasady i kierunki polskiej polityki zagranicznej ze szczególnym uwzględnieniem polityki wschodniej)	MSP_1 MSP_2
8. Problemy regulacji w stosunkach międzynarodowych (prawo międzynarodowe, normy, źródła prawa międzynarodowego zakres regulacji, tendencje rozwojowe, Karta NZ)	MSP_1 MSP_4
9. Pokój i bezpieczeństwo w MSP (ogólne rozumienie bezpieczeństwa, bezpieczeństwo narodowe (państwa), bezpieczeństwo międzynarodowe, czynniki ewolucji, sojusze i wspólnoty, system bezpieczeństwa zbiorowego, Zagrożenia asymetryczne – „nowy” problem bezpieczeństwa międzynarodowego, prywatyzacja przemocy)	MSP_2 MSP_3
10. Zaspokajanie potrzeb i rozwiązywanie konfliktów w MSP (spory, konflikty, maksymalizacja i realizacja interesów, sprzeczność interesów MSP, rozwiązywanie sporów i konfliktów).	MSP_1
11. Prawnoinstytucjonalne ramy i aktywność na rzecz bezpieczeństwa międzynarodowego - Porozumienia w sprawie kontroli zbrojeń i rozbrojenia (wyścig zbrojeń, rozprzestrzenianie broni jądrowej, handel bronią, regulacja zbrojeń, środki budowy zaufania i bezpieczeństwa, kontrola zbrojeń)	MSP_1
12. Sojusze polityczno-wojskowe (kwestie terminologiczne i teoretyczne, sojusz Północnoatlantycki) Unia Europejska jako wspólnota bezpieczeństwa	MSP_1 MSP_2
13. Regionalizm w stosunkach narodowych (pojęcie i regionalizmu w MSP, ewolucja, regionalizm w sferze bezpieczeństwa, ekonomii i w sferze politycznej.)	MSP_1 MSP_4
14. System kolonialny, dekolonizacja, neokolonializm	MSP_1 MSP_2
15. Globalizm w stosunkach międzynarodowych (pojęcie procesów globalizacji, dziedziny globalizacji, procesy a państwo /porządek międzynarodowy, globalne zarządzanie w gospodarce światowej)	MSP_1 MSP_4

5. Zalecana literatura:

- Czaputowicz J., Teorie stosunków międzynarodowych, Warszawa 2008.
- Haliżak E., Kuźniar R. (red.), Stosunki międzynarodowe: geneza, struktura, dynamika, Warszawa 2006.
- Kuźniar R (red.), Bezpieczeństwo międzynarodowe, Warszawa 2012.
- Malendowski W., Mojsiewicz Cz. (red.), Stosunki międzynarodowe, Wrocław 2000. Rozdziały I-VI, XXII – XXVIII
- Menkes J. , Wasilkowski A., Organizacje międzynarodowe. Prawo instytucjonalne, Warszawa 2017.
- Marc J. Melitz, Ekonomia międzynarodowa Tom 1, PWN , rozdział - CZĘŚĆ I. TEORIA WYMIANY MIĘDZYNARODOWEJ str. 39-59)
- Sałajczyk S., Demokracja a postępowanie państwa w stosunkach międzynarodowych, w: Haliżak E., Popiuk-Rysińska I., Państwo we współczesnych stosunkach międzynarodowych, Warszawa 1995, str.28 – 37.

Artykuły:

1. Kenneth N. Waltz, Człowiek, państwo i wojna. Analiza teoretyczna, w: Schreiber H., Wojciuk A. [red.], Stosunki międzynarodowe. Antologia tekstów źródłowych, Tom 1, Str. 82
2. Raymond Aron, Pokój i wojna między narodami (teoria), w: Schreiber H., Wojciuk A. [red.], Stosunki międzynarodowe str. 96
3. Robert Gilpin, Wojna i zmiana w polityce światowej, w: Schreiber H., Wojciuk A. [red.], Stosunki międzynarodowe str. 340
4. Stephen M. Walt, Tworzenie sojuszy i równowaga sił na świecie, w: Schreiber H., Wojciuk A. [red.], Stosunki międzynarodowe str. 402
5. Robert D. Putnam, Dyplomacja i polityka wewnętrzna: logika gier dwupoziomowych), w: Schreiber H., Wojciuk A. [red.], Stosunki międzynarodowe str. 484.

-

-

Uzupełniająca:

- Bierzanek R., Symonides J., Prawo międzynarodowe publiczne, Warszawa 2002.
- Cziomer E., Zyblikiewicz L.W. (red.), Zarys współczesnych stosunków międzynarodowych, Warszawa-Kraków 2000.
- Huntington S.P., Zderzenie cywilizacji, Warszawa 2003.
- Jackson R., Sørensen G., Wprowadzenie do stosunków międzynarodowych. Teorie i kierunki badawcze, Kraków 2006.
- Kukułka J., Teoria stosunków międzynarodowych, Warszawa 2000.
- KLECZKOWSKA AGATA, Wojna hybrydowa – uwagi z perspektywy prawa międzynarodowego publicznego, w Sprawy Międzynarodowe 2/2015, Warszawa 2015.
- Zięba R. (red.), Bezpieczeństwo międzynarodowe po zimnej wojnie. Warszawa. 2008.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	x
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	
Dyskusja	x
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
	MSP_1	MSP_2	MSP_3	MSP_4		
Egzamin pisemny						
Egzamin ustny	x	x	x	x		
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						
Kolokwium ustne						
Test						
Projekt						
Esej						
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) -						
...						

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	10
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	30
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		90
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): wysoce precyzyjne formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących teorii i relacji politycznych zachodzących w regionie, w pełni wyczerpująca analiza krytyczna problemów związanych z polityką zagraniczną państw regionu, zależności politycznych wynikających ze specyfiki elit politycznych regionu, będąca wysoce świadomą refleksją w znakomitym języku naukowym.

dobry plus (+db; 4,5): bardzo sprawne formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących teorii i problemów politycznych zachodzących w regionie, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, poprawna analiza krytyczna problemów związanych z polityką zagraniczną państw regionu, zależności politycznych wynikających ze specyfiki elit politycznych regionu.

dobry (db; 4,0): sprawne formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących teorii i relacji politycznych zachodzących w regionie, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, poprawna analiza krytyczna problemów związanych z polityką zagraniczną państw regionu, zależności politycznych wynikających ze specyfiki elit politycznych regionu.

dostateczny plus (+dst; 3,5): formułowanie w mowie i na piśmie podstawowych problemów dotyczących teorii i relacji politycznych zachodzących w regionie, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, poprawna analiza problemów związanych z polityką zagraniczną państw regionu, zależności politycznych wynikających ze specyfiki elit politycznych regionu.

dostateczny (dst; 3,0): podjęcie próby formułowania w mowie i na piśmie formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących teorii i relacji politycznych zachodzących w regionie, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, poprawna analiza krytyczna problemów związanych z polityką zagraniczną państw regionu, zależności politycznych wynikających ze specyfiki elit politycznych regionu.

niedostateczny (ndst; 2,0): nieumiejętność formułowania w mowie i na formułowanie w mowie i na piśmie złożonych problemów dotyczących teorii i relacji politycznych zachodzących w regionie.

MIEDZYNARODOWE STOSUNKI POLITYCZNE

2019/2020

EGZAMIN USTNY

ZAGADNIENIA

A. Zarys teorii międzynarodowych

Lektura: E. Haliżak, R. Kuźniar, *Stosunki międzynarodowe. Geneza, struktura, dynamika*, Warszawa 2006. **Rozdziały I-III**

1. *Jakie paradygmaty teoretyczne wyróżniamy w nauce o SM? (Główni przedstawiciele realizmu, liberalizmu i globalizmu w SM.*
2. Współczesne teorie stosunków międzynarodowych.
3. Czynniki kształtujące stosunki międzynarodowe .
4. Czynniki wpływające na bezpieczeństwo i suwerenność państw.

B. Uczestnicy stosunków międzynarodowych

Lektura: j.w. **Rozdział IV i XIV** oraz W. Malendowski, *Stosunki międzynarodowe*, Wrocław 2004, **Rozdział IV**

1. Pojęcie uczestnika i zróżnicowanie uczestników (kryteria podziału uczestników SM, interesy uczestników, oddziaływania i ewolucja uczestników międzynarodowych)
2. System państw . Państwo i wymiary państwowości (zewnętrzny wymiar – kraj, państwowość formalna, prawna, państwowość faktyczna – empiryczna; suwerenność państwa i jej wymiary)
3. Siła i równowaga sił (żadne państwo nie góruje nad innymi i nie ma szans podporządkowania sobie państw słabszych, samoistny mechanizm SM). Co oznacza anarchiczny porządek stosunków międzynarodowych?
4. Organizacje międzynarodowe (klasyfikacja, funkcje)

C.

D. Polityka zagraniczna

Lektura: W. Malendowski, *Stosunki międzynarodowe*, Wrocław **2004, Rozdział V**

1. Czym jest polityka zagraniczna (pojęcie i istota polityki zagranicznej, podmioty polityki zagranicznej).
2. Czynniki, cele, środki i metody polityki zagranicznej
3. Racja stanu

E. Dyplomacja

Lektura: W. Malendowski, *Stosunki międzynarodowe*, Wrocław 2004, **Rozdział VI**

1. Dyplomacja - definicja. Polityka zagraniczna a dyplomacja (podstawy prawne dyplomacji)
2. Rozwój form dyplomacji (cele, metody, formy, funkcje dyplomacji)
3. Organy państwa w stosunkach międzynarodowych (także: klasy szefów misji, rangi, przywileje, immunitety stałej misji)
4. Służba konsularna

F. Pokój i bezpieczeństwo w MSP

Lektura: W. Malendowski, *Stosunki międzynarodowe*, Wrocław 2004, **Rozdział XXII i XXIII**
E. Haliżak, R. Kuźniar, *Stosunki międzynarodowe. Geneza, struktura, dynamika*, Warszawa 2006. **Rozdział VI**

1. Ogólne rozumienie bezpieczeństwa (bezpieczeństwo narodowe (państwa), bezpieczeństwo międzynarodowe,

2. Mechanizmy utrzymywania i umacniania bezpieczeństwa międzynarodowego
3. Sojusze wspólnoty bezpieczeństwa – NATO i UE,
4. Systemy bezpieczeństwa zbiorowego ONZ i OBWE (rola ONZ w utrzymywaniu pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego - cele i zasady ONZ. Kompetencje Rady Bezpieczeństwa)
5. Neutralność państwa jako forma zapewnienia bezpieczeństwa

G. Spory i konflikty w stosunkach międzynarodowych i sposoby ich rozwiązywania

Lektura: W. Malendowski, Stosunki międzynarodowe, Wrocław 2004, **Rozdział XXVIII**
 R. Kuźniar, Bezpieczeństwo międzynarodowe, Warszawa 2012, **Rozdział 2, Rozdział 5, Rozdział 6.**

1. Sprzeczność interesów w stosunkach międzynarodowych (Strukturalne przyczyny zagrożeń bezpieczeństwa międzynarodowego, Państwo jako źródło konfliktu)
2. Spory i konflikty (systematyka, źródła, stosowanie siły)
3. Ramy prawne użycia siły - prawo użycia siły, prawo do samoobrony, akty prawne
- 4.
5. Sposoby rozwiązywania sporów i konfliktów

H. Zbrojenia i rozbrojenia

Lektura: R. Kuźniar, Bezpieczeństwo międzynarodowe, Warszawa 2012, **Rozdział 7 i 14.**
 W. Malendowski, Stosunki międzynarodowe, Wrocław 2004, **Rozdział XXVII**

1. Porozumienia dotyczące zbrojeń jądrowych
2. Zakaz broni biologicznej i chemicznej
3. Regulacje dotyczące broni konwencjonalnej
4. Środki budowy zaufania i bezpieczeństwa

G. Regionalizm w stosunkach międzynarodowych

Lektura: E. Haliżak, R. Kuźniar, Stosunki międzynarodowe. Geneza, struktura, dynamika, Warszawa 2006. **Rozdziały XI**

1. Cechy procesu integracji ekonomicznej
2. Ewolucja regionalizmu w sferze politycznej
3. Regionalizm w sferze bezpieczeństwa
4. Koncepcja otwartego regionalizmu

Teksty obowiązujące :

Stosunki międzynarodowe. Antologia tekstów źródłowych. Tom 1: Korzenie dyscypliny – do 1989 roku,
 red. Hanna Schreiber, Anna Wojciuk, PWN 2018.

1. Kenneth N. Waltz, Człowiek, państwo i wojna. Analiza teoretyczna. Str. 82
2. Raymond Aron, Pokój i wojna między narodami (teoria) str. 96
3. Robert Gilpin, Wojna i zmiana w polityce światowej str. 340
4. Stephen M. Walt, Tworzenie sojuszy i równowaga sił na świecie str. 402
5. Robert D. Putnam, Dyplomacja i polityka wewnętrzna: logika gier dwupoziomowych, str. 484.